

Biodiversitetspolitik-forslag

Dansk Botanisk Forening (DBF) fremsender hermed supplerende forslag nr. 10 til nr. 15 til tiltag, vi mener bør gennemføres for at forbedre naturtilstanden og biodiversitet i Danmark. Vores tidligere forslag har nr. 1 til og med nr. 9. Nogle af vore input nedenfor er supplement. Andre er nye.

10. Frilæg alle kildevæld og beskyt uanset størrelse. Udtag af nabo-omdriftsarealer til buffer. Supplement til vores punkt 4 og 6.

Baggrund: Kildevæld er ikke en beskyttet naturtype i dag. De får kun beskyttelse, hvis de forekommer som en del af et allerede beskyttet naturområde over 2500 m². Kildevæld med rent grundvand, som tidligere pibede ud på f.eks. skrånende terræn, er i dag ofte drænet væk. Grøfter og dræn kan ses på ældre kort.

Ved at fritlægge kildevæld, kan man hurtigt genskabe natur på arealer med skrånende terræn. Når naturgenopretning planlægges i ådale og åer genslynges, bør man se på hele landskabet og samtidig fritlægge tidligere drænede og grøftede væld. Alle trykvandskær ved foden af skrænter bør genskabes. Tidligere fund af mos som *Paludella squarrose* (Alm. Piberensermos, der trods navnet bliver stadig mere sjælden i Danmark), kan give et fingerpeg om, hvor de vigtigste kær med vældtryk tidligere har været.

I dag ses højt voksende vegetation med bl.a. tagrør på skråninger neden for opdyrkede marker. Det viser, at kær og væld hurtigt gror til med tagrør, pga. næringsbelastningen fra de dyrkede marker ovenfor. Marker på sand og kalkholdig moræne har et relativt stort naturpotentiale. Hvor sådanne marker ligger ovenfor, er nabo og hydrologisk opland til kilder og kær, vil det give stor gevinst at tage disse permanent ud af omdrift for evt. at indgå i større græsningslandskaber. Samtidig vil man sikre kær og væld i ådale neden for skråningerne, da næringsmængden, der tabes fra de dyrkede marker ovenfor, herved nedbringes.

Forslag: DBF foreslår derfor, at kildevæld beskyttes som §3 areal og at en del af de økonomiske ressourcer, der afsættes til udtag af landbrugsjord af omdrift målrettes udtag af mindst 50 m terrænæssigt ovenfor og nabo til kildevæld og kær. Det vil også give bedre adgang for dyrene til græsning af lavbund.

11. Kystnatur skal sikres. Bør indgå som en del af evt. kommende naturzoner

Baggrund: Meget værdifulde og længere sammenhængende kyststrækninger med geologisk, biologisk og botanisk værdi bør beskyttes uanset zonestatus. Kyster med skred er ofte værdifulde botanisk - også selv om der ikke er udpeget beskyttet natur. Det er netop den 'ikke sammenhængende og spontant opståede vegetation', der er det særlige at bevare.

Forslag: Kystzonen bør indgå som en naturlig del af kommende naturzone. Danmark bør desuden udpege flere særlige kyststrækninger som Unesco Verdensarv. En stor del af den sydvestlige del af Englands kyst er udpeget som verdensarv, og fonde har opkøbt arealer langs kysten inkl. sommerhuse på grunde, der er i risiko for at styrte ned. I stedet er udlagt en sti langs hele kysten og der er sikret adgang for alle.

12. Red floraen på gravhøje og andre fortidsminder

Baggrund: Beskyttelsen af Fortidsminder blev i 2004 overflyttet fra Naturbeskyttelsesloven til Museumsloven. I den anledning kom NBL's formål: *At beskytte naturen (plante- og dyrelivet) på fortidsminder*, ikke med til Museumsloven. Det er et stort problem. Gravhøje er voksested for sjældne plante-arter som Skov-Kløver, Lav Skorzonér og Due-Skabiose. De er i dag desværre ubeskyttet i sig selv, hvis gravhøjen er for lille til at være overdrev. Det er de som oftes. Hvis gravhøje plejes, er det primært af hensyn til landskabelige værdier og for at holde dem træfrie.

Pleje af den unikke overdrevsflora fra datidens overdrev og siden guldalderen vanskeliggøres i dag af unødvendig kulturhistorisk bekymringer. F.eks. kan medvindsafbrænding fremme overdrevsfloraen, hvis højen har været groet til med tæt græs mv. Det er påvist og accepteret af Kulturarvstyrelsen, at naturpleje med afbrænding er til gunst for den karakteristiske flora og at den ikke påvirker kulturhistorien negativt. http://www.natlan.dk/Baggrund%20projekter/T%C3%B8rgr%C3%A6sland_afbr%C3%A6nding/T%C3%B8rgr%C3%A6sland_afbr%C3%A6nding_overordnet2.html. Men det kræver en unødigt og besværlig myndighedsbehandling.

Floraen på gravhøje er ofte tilmed stærkt forarmet pga. gødsning på tilstødende mark. Således er de nederste meter af en gravhøj ofte overgroet med nitrofile arter som Stor Nælde, Hindbær, Ager-Tidsel og Draphavre.

De gravhøje, der endnu rummer en unik flora, ligger ofte på arealer som tidligere har været græssede. Ofte er disse arealer nu dyrkede i omdrift, og den krævede dyrkningsfrie bræmme på 2 meter omkring gravhøje er alt for lille til at sikre resterne af den sjældne flora på gravhøjene. I mange tilfælde overholdes bræmmen ikke, og der er ikke tilstrækkeligt respekt for kultur- og naturværdierne.

Forslag: Arealer på 2 m bræmme omkring gravhøje bør igen indgå i Kryds-overensstemmelse. En pleje, der fremmer og sikrer højenes flora, bør kunne iværksættes af kommunen uden yderligere tilladelser, f.eks. afbrænding på alle høje uden stensætning som dysse. Også på private arealer. DBF foreslår desuden, at Museumsloven vedr. Fortidsminder tilføjes en klar målsætning om hensyn til plante- og dyrelivet ud over den fysiske sikring af fortidsmindet.

13. Udtag af arealer af omdrift bør især være udtag på højbund.

Baggrund: Landbruget dyrker i dag mange områder, der tidligere var natur. Disse arealer blev en overgang kaldt landbrugsmæssigt marginale. DBF er især interesseret i højbundsområder på sand- og kalkbund. Sandjord kan i dag dyrkes med afgrøder i omdrift pga. kunstig vanding. Men det er ikke holdbart på længere sigt. Mange områder på højbund består også af smålavninger, der fyldes med vand, men som aht. dyrkning er drænet. Landskabet indeholder rigtig mange af disse lavninger, hvor der kan ske vandansamling med efterfølgende infiltrering til grundvand – en bedre klimaløsning end parkering af næringsbelastet overfladevand i ådalen. Dette vand fra højbund vil i et naturligt landskab infiltrere til grundvandet og være med til øget tryk på vandet i kilder og vældområder – en mangelvare for biodiversiteten. I dag drænes meget vand væk direkte til ådalen. Kilderne og vældmoser tørrer ud. Arealer i det hydrologiske opland til grundvandsfødte naturområder som f.eks. de truede Lobeliasøer dyrkes og gødskes med naturødelæggelse til følge. Gødsning i oplandet til f.eks. Hampen Sø ødelægger beviseligt søen.

Forslag: DBF foreslår, at der i stor udstrækning fokuseres på højbund, når der ønskes arealer udtaget af omdrift. Dette udtag bør målrettes områder potentielle for tørbunds-lysåben græsningsnatur, oplande til næringsstoffølsomme grundvandsfødte naturtyper som kilder, vældkær og Lobeliasøer samt områder til infiltrering af nedbør til grundvandsdannelse.

14. Beskyt karakteristisk og sjælden skovbundsflora. Supplement til vores punkt 8

Baggrund: Skovene har vidt forskellig skovbundsflora. Kun vådbundsflora er beskyttet i skovene (og kun i det omfang sådanne skovmoser ikke er underlagt forstmæssig drift), men tragisk nok er skovenes egen og karakteristiske bundflora overhovedet ikke beskyttet. Dette forhold skyldes at naturbeskyttelsen er tilpasset halvkulturlandskabet uden for skovene. Det gør jo en stor del af Danmarks natur fredløs.

Forslag: DBF foreslår derfor, at der i skove udpeges geografiske områder med karakteristiske og/eller sjældne skovbundstyper. Det kan være karakteristiske typer på morbund f.eks. Blåbær, Tyttebær, Helelyng, Majblomst, Hvid Anemone, Bølgel Bunde etc. Eller typer på muldbund som Lærkespore, Blå Anemone,

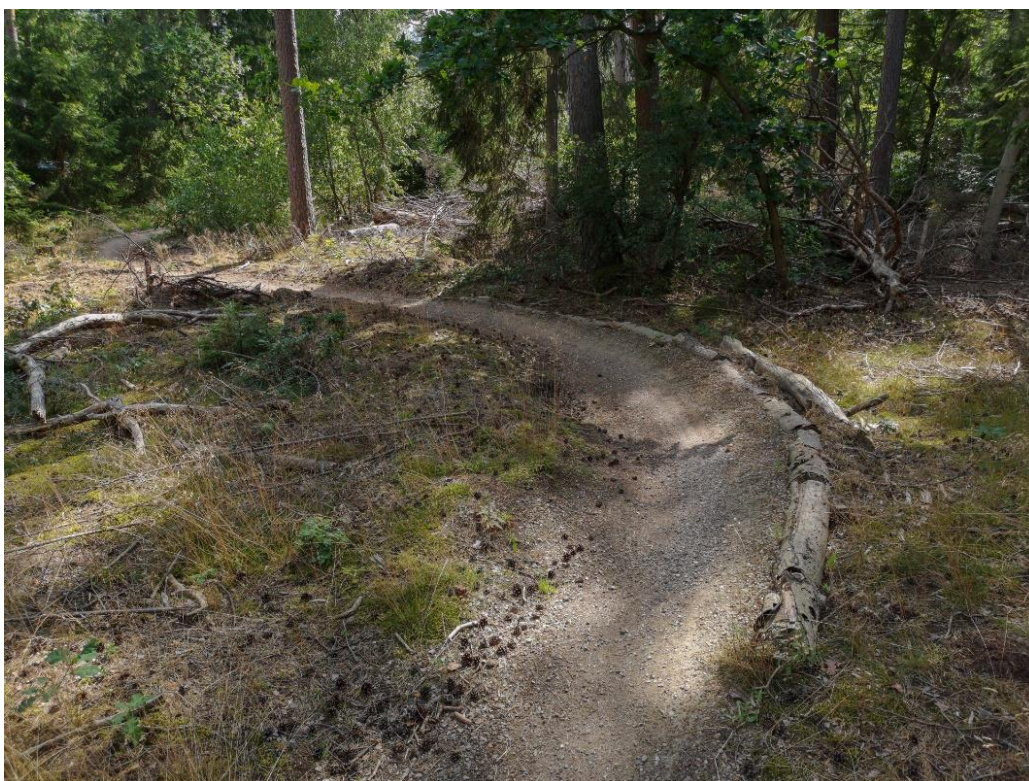
Skovbyg, Aks-Rapunsel, Kodriver-flora etc. Eller særlige floratyper som områder med Skælrod, nordiske skovarter som Linnea, Vintergrøn-arter og Knærod etc.

15. Etablering af faciliteter mv. i skove kræver forudgående vidensindsamling.

Supplement til vores punkt 8

Baggrund: DBF har desværre erfaret, at f.eks. MBT-spor i Statens Skove høvler sig igennem områder med artsfredede plantearter. Det er naturligvis til stor skade for disse sjældne arter. Jf. vedlagte foto.

Forslag: Etablering af faciliteter og andre større mekaniske indgreb i Statskov kan kun ske på fornuftig og bæredygtig vis efter en forudgående gennemgang af området af botaniskfaglig og felterfaren person. Dertil skal gennemgang af artsfund fra alle artsbaser samt offentlig høring også indgå. Sårbar skovbundsvegetation skal være beskyttet på lige fod med fortidsminder, hvilket opdelingen af statskovene i facilitetszoner og stillezoner lægger op til, ligesom 'pas på-kortet'. Den forvaltning, der skulle ske efter disse værktøjer, har dog i praksis vist sig at være utilstrækkelig til at sikre selv truede arters – og artfredede arters - kendte levesteder i statens skove. DBF finder derfor, at stærkere, lovfæstede virkemidler er nødvendige for at hindre fortsat tab af biodiversitet i statsskovene.

Nyanlagt MBT-spor i 2019, der er lagt oven på forekomst af den artsfredede orkide, Knærod. Lokalt er Tisvilde Hegn, der er udlagt til Urørt Skov og som indgår i Nationalpark Kongernes Nordsjælland. Foto: December 2019.

Dansk Botanisk Forening står gerne til rådighed med yderligere input og uddybning.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Anna Bodil Hald".

Anna Bodil Hald

Dansk Botanisk Forening

Formand for DBF Naturbeskyttelsesudvalget

Mobil 21 42 23 30

Korrespondance bør sendes både til annabodil.hald@gmail.com

Og til kontor@danskbotaniskforening.dk